

*Manzura ALMAMATOVA,
Guliston davlat universiteti tayanch doktoranti*

Pedagogika fanlari falsafa doktori Sh.Abdurazzakova taqrizi asosida

INTERACTIVE TECHNOLOGIES AND PLAYFUL APPROACHES TO DEVELOP MOTIVATION IN ENGLISH LANGUAGE LEARNING OF NON-PHILOLOGY STUDENTS

Annotation

The process of learning English by non-philology students is important in the modern education system. English is recognized as a language essential for global communication and professional success. Non-philology students often work in technical and scientific fields, so learning English provides them with the necessary skills to succeed in their fields. However, the process of learning English can be difficult and boring for many students. Therefore, interactive technologies and gamified approaches are very important to develop motivation.

Key words: Non-philology students, English language, interactive methods, lessons, motivation, modern technologies, discussion, role-playing games, online platforms.

ИНТЕРАКТИВНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ И ИГРОВЫЕ ПОДХОДЫ ДЛЯ РАЗВИТИЯ МОТИВАЦИИ В ИЗУЧЕНИЯ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА У СТУДЕНТОВ НЕФИЛОЛОГИЧЕСКИХ ФАКУЛЬТЕТОВ

Аннотация

Процесс изучения английского языка студентами нефилологического профиля имеет важное значение в современной системе образования. Английский признан языком, необходимым для глобального общения и профессионального успеха. Студенты, не являющиеся филологами, часто работают в технических и научных областях, поэтому изучение английского языка дает им необходимые навыки для достижения успеха в своих областях. Однако процесс изучения английского языка может быть трудным и скучным для многих студентов. Поэтому интерактивные технологии и геймифицированные подходы очень важны для развития мотивации.

Ключевые слова: Студенты-нефилологи, английский язык, интерактивные методы, уроки, мотивация, современные технологии, дискуссия, ролевые игры, онлайн-платформы.

NOFILOLOGIK YO'NALISH TALABALARINING INGLIZ TILINI O'RGANISHIDA MOTIVATSIYANI RIVOJLANTIRISH UCHUN INTERFAOL TEXNOLOGIYALAR VA O'YINLASHGAN YONDOSHUVLAR

Аннотация

Nofilologik yo'nalish talabalarining ingliz tilini o'rganish jarayoni, zamonaviy ta'lim tizimida muhim ahamiyatga ega. Ingliz tili, global kommunikatsiya va professional muvaffaqiyat uchun zarur bo'lgan til sifatida tanilgan. Nofilologik yo'nalish talabalari, ko'pincha texnik va ilmiy sohalarida faoliyat yuritishadi, shuning uchun ularga ingliz tilini o'rganish, o'z sohalarida muvaffaqiyatga erishish uchun zaruriy ko'nikmalarni taqdim etadi. Biroq, ingliz tilini o'rganish jarayoni, ko'plab talabalar uchun qiyin va zerikarli bo'lishi mumkin. Shuning uchun, motivatsiyani rivojlantirish uchun interfaol texnologiyalar va o'yinlashgan yondoshuvlar juda muhimdir.

Kalit so'zlar: Nofilologik yo'nalish talabalari, ingliz tili, interfaol metodlar, darslar, motivatsiya, zamonaviy texnologiyalar, muhokama, rolli o'yinlar, onlayn platformalar.

Kirish. Ingliz tili, hozirgi kunda dunyo bo'ylab eng ko'p tarqalgan tillardan biri sifatida, ko'plab sohalarida, jumladan, ta'lim, biznes, ilm-fan va madaniyatda muhim rol o'ynaydi. Ingliz tilini o'qitish jarayoni esa, talabalar uchun nafaqat tilni o'rganish, balki ularning shaxsiy va professional rivojlanishlari uchun ham juda muhimdir. Ingliz tilini o'qitishda interfaol yondashuvlar talabalar o'rtasida faol ishtirokni rag'batlantiradi. Ushbu yondashuvlar darslarni qiziqarli va samarali o'tkazishga yordam beradi. Masalan, rolli o'yinlar, guruhli muhokamalar va simulyatsiyalar orqali talabalar real hayotdagi vaziyatlarga tayyorlanadilar. Bu usullar, talabalar o'rtasida muloqotni oshiradi va ularning o'z fikrlarini ifoda etish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Zamonaviy texnologiyalar ingliz tilini o'qitishda katta imkoniyatlar yaratmoqda. Multimedia materiallar, masalan, videolar, audio materiallar va interfaol taqdimotlar, o'quv jarayonini boyitadi. Bu materiallar talabalar uchun yanada qiziqarli va tushunarli bo'lib, ularning motivatsiyasini oshiradi. Shuningdek, onlayn ta'lim platformalari orqali talabalar darslarni istalgan joyda va vaqtda o'tkazish imkoniyatiga ega bo'lishadi. O'yinlashgan yondashuvlar, o'qitish jarayonini qiziqarli va samimiy qilishda samarali vosita hisoblanadi. O'yinlar orqali o'qitish, talabalarni darsga jalb qilishda muhim rol o'ynaydi. Masalan, o'yinlar yordamida talabalar o'z bilimlarini sinab ko'rishlari, raqobatni his qilishlari va bir-birlari bilan muloqot qilishlari mumkin. Bu yondashuv, o'z navbatida, o'rganish jarayonini yanada samarali qiladi. Har bir talabaga individual

yondashuv, ularning o'ziga xos ehtiyojlari va qobiliyatlarini hisobga olishda muhimdir. O'qituvchilar, talabalar bilan shaxsiy suhbatlar o'tkazib, ularning qiyinchiliklarini aniqlashlari va ularga mos ravishda o'qitish strategiyalarini ishlab chiqishlari kerak. Bu yondashuv, talabalar o'rtasida o'z-o'zini anglash va o'z bilimlarini mustahkamlashga yordam beradi.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili. Nofilologik yo'nalish talabalariga ingliz tilini o'qitish, zamonaviy ta'lim jarayonida muhim ahamiyatga ega. Bugungi kunda ingliz tili nafaqat akademik sohalarida, balki professional hayotda ham muhim rol o'ynaydi. Nofilologik yo'nalish talabalarining ko'plab sohalarida, masalan, texnika, iqtisodiyot, muhandislik va boshqa ilmiy yo'nalishlarda faoliyat yuritishi, ularning ingliz tilini bilishlarini talab etadi. Shuning uchun, ingliz tilini o'qitish jarayoni, talabalar uchun zaruriy ko'nikmalarni shakllantirishga qaratilgan bo'lishi lozim. Ingliz tilini o'qitish jarayonida, avvalo, talabalar qiziqishini oshirish zarur. O'qituvchilar, darslarni qiziqarli va interfaol o'tkazish orqali talabalarni faol ishtirok etishga undashlari mumkin. Masalan, zamonaviy texnologiyalarni qo'llash, multimedia materiallar va onlayn platformalar orqali darslarni yanada qiziqarli qilish mumkin. Bu jarayon, talabalarni o'qish jarayoniga jalb etish va ularning motivatsiyasini oshirishga yordam beradi[1].

Nofilologik yo'nalish talabalarining ingliz tilini o'rganishida amaliyotga e'tibor berish muhimdir. Ingliz tilini o'rganish jarayonida, talabalar o'z sohalariga oid materiallar bilan

ishlashlari kerak. Masalan, texnik hujjatlar, ilmiy maqolalar yoki professional muloqot materiallari orqali talabalar o'z bilimlarini amaliyotda qo'llash imkoniyatiga ega bo'lishadi. Bu, ularning o'z sohalarida ingliz tilidan foydalanish ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Shuningdek, o'qituvchilar talabalar bilan o'zaro aloqalarni kuchaytirish uchun guruhli ishlashni tashkil etishlari zarur. Guruhli faoliyatlar, talabalar o'rtasida fikr almashish va bir-birlariga yordam berish imkoniyatini yaratadi. Bu, talabalar o'rtasida ijtimoiy aloqalarni rivojlantirishga va ularning o'zaro motivatsiyasini oshirishga yordam beradi. O'qituvchilar, rolli o'yinlar, muhokamalar va boshqa interfaol faoliyatlarni qo'llash orqali, darslarni yanada qiziqarli va samarali qilishlari mumkin. Ingliz tilini o'qitishda, talabalarni rag'batlantirish ham muhimdir. O'qituvchilar, talabalar muvaffaqiyatlarini e'tirof etish, ularni rag'batlantirish va o'z bilimlarini rivojlantirishga undash orqali, ularning motivatsiyasini oshirishlari mumkin. Bu, talabalar uchun o'z maqsadlariga erishish yo'lida muhim ahamiyatga ega. Nofilologik yo'nalish talabalariga ingliz tilini o'qitish jarayoni, qiziqarli va interfaol yondashuvlar bilan boyitilishi lozim. O'qituvchilar, talabalarni amaliy faoliyatlarga jalb etish, ularning qiziqishini oshirish va o'zaro aloqalarni rivojlantirish orqali, ingliz tilini o'rganish jarayonini samarali qilishlari mumkin. Bu, talabalar uchun kelajakdagi professional faoliyatlarida muvaffaqiyatli bo'lishlariga yordam beradi[2].

Tadqiqot metodologiyasi. Interfaol texnologiyalar, talabalarni o'qish jarayoniga faol jalb etish imkoniyatini yaratadi. Bu texnologiyalar, darslarni yanada qiziqarli va samarali o'tkazishga yordam beradi. Masalan, multimedia materiallar, video darslar, interaktiv dasturlar va onlayn platformalar orqali talabalar ingliz tilini o'rganish jarayonida ko'proq ishtirok etishlari mumkin. Bu, o'z navbatida, ularning motivatsiyasini oshiradi. Talabalar, o'zlarini qiziqadigan mavzularni o'rganish va interfaol materiallar bilan ishlash orqali, darslarni yanada qiziqarli va foydali deb his qilishadi. O'yinlashgan yondoshuvlar, ingliz tilini o'rganish jarayonini yanada qiziqarli va samarali qilishda muhim rol o'ynaydi [3].

O'yinlar, talabalar o'rtasida raqobatni kuchaytiradi va ularning o'zaro aloqalarini rivojlantiradi. Masalan, ingliz tilida so'z o'yinlari, viktorinalar va rolli o'yinlar orqali talabalar tilni o'rganish jarayonida ko'proq ishtirok etishlari mumkin. Bu o'yinlar, talabalar uchun o'z bilimlarini amaliyotda qo'llash va yangi so'zlarni o'rganish imkoniyatini yaratadi. Shuningdek, o'yinlar orqali talabalar, o'zlarining muvaffaqiyatlarini ko'rish va baholash imkoniyatiga ega bo'lishadi, bu esa ularning motivatsiyasini yanada oshiradi. Nofilologik yo'nalish talabalarining ingliz tilini o'rganishda motivatsiyani rivojlantirish uchun, o'qituvchilar o'z darslarini interfaol va o'yinlashgan yondoshuvlar bilan boyitishlari zarur. O'qituvchilar, talabalarni dars jarayonida faol ishtirok etishga undash uchun turli xil metodlarni qo'llashlari mumkin. Masalan, guruhli ishlash, muhokamalar, rolli o'yinlar va boshqa interfaol faoliyatlar orqali talabalar o'zaro fikr almashish va bir-birlariga yordam berish imkoniyatiga ega bo'lishadi. Bu, talabalar o'rtasida ijtimoiy aloqalarni rivojlantirishga va ularning o'zaro motivatsiyasini oshirishga yordam beradi. Ingliz tilini o'rganish jarayonida talabalar uchun qiziqarli va foydali materiallarni tanlash muhimdir. O'qituvchilar, talabalar qiziqishlariga mos keladigan mavzularni tanlash orqali, ularning darslarga bo'lgan qiziqishini oshirishlari mumkin. Masalan, talabalar uchun zamonaviy madaniyat, texnologiya, sport yoki san'at kabi mavzularni tanlash, ularning ingliz tilini o'rganishga bo'lgan motivatsiyasini oshiradi. O'qituvchilar, shuningdek, talabalar uchun qiziqarli va interfaol materiallar tayyorlash orqali, ularning o'qish jarayonini yanada qiziqarli va samarali qilishlari mumkin[4].

Bundan tashqari, ingliz tilini o'rganishda talabalar o'rtasida raqobatni kuchaytirish ham muhimdir. O'yinlar va musobaqalar orqali talabalar o'z bilimlarini sinab ko'rish va bir-birlari bilan raqobatlashish imkoniyatiga ega bo'lishadi. Bu, ularning motivatsiyasini oshirishga yordam beradi. O'qituvchilar, turli xil o'yinlar va musobaqalar tashkil etish orqali, talabalarni o'z bilimlarini amaliyotda qo'llashga undashlari mumkin. Masalan, ingliz tilida so'z o'yinlari, viktorinalar yoki rol o'yinlari orqali talabalar o'z bilimlarini rivojlantirishlari mumkin. Ingliz

tilini o'rganish jarayonida motivatsiyani oshirish uchun, o'qituvchilar talabalarni doimiy ravishda rag'batlantirishlari zarur. Bu, talabalar o'rtasida ijtimoiy aloqalarni rivojlantirishga va ularning o'zaro motivatsiyasini oshirishga yordam beradi. O'qituvchilar, talabalar muvaffaqiyatlarini e'tirof etish, ularni rag'batlantirish va o'z bilimlarini rivojlantirishga undash orqali, ularning motivatsiyasini oshirishlari mumkin. Bu, talabalar uchun o'z maqsadlariga erishish yo'lida muhim ahamiyatga ega. Nofilologik yo'nalish talabalarining ingliz tilini o'rganishda interfaol texnologiyalar va o'yinlashgan yondoshuvlar, ularning motivatsiyasini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Bu yondoshuvlar, talabalarni o'qish jarayoniga faol jalb etish, ularning qiziqishini oshirish va o'z bilimlarini amaliyotda qo'llash imkoniyatini yaratadi. O'qituvchilar, o'z darslarini interfaol va o'yinlashgan yondoshuvlar bilan boyitish orqali, talabalar o'rtasida ijtimoiy aloqalarni rivojlantirish va ularning motivatsiyasini oshirishga yordam berishlari mumkin [5].

Tahlil va natijalar. Ingliz tilini o'rganish jarayonida talabalar uchun doimiy ravishda qiziqarli va foydali materiallarni taqdim etish, ularning o'qish jarayonini yanada qiziqarli va samarali qilishga yordam beradi. Bu, talabalar uchun o'z bilimlarini rivojlantirish va kelajakdagi professional faoliyatlarida muvaffaqiyatli bo'lishlariga yordam beradi. O'qituvchilar, talabalarni rag'batlantirish va ularning motivatsiyasini oshirish orqali, ingliz tilini o'rganish jarayonini yanada samarali qilishlari mumkin. Nofilologik yo'nalish talabalarining ingliz tilini o'rganishda motivatsiyani rivojlantirishda xorij tajribasidan foydalanish muhim ahamiyatga ega. Bugungi kunda globalizatsiya jarayonlari va xalqaro aloqalarning kuchayishi, ingliz tilini bilishning ahamiyatini yanada oshirdi. Talabalar, o'z sohalarida muvaffaqiyatga erishish uchun ingliz tilini o'rganishga intilishlari zarur. Shu sababli, xorij tajribasidan foydalanish, o'qitish jarayonini yanada samarali qilish va talabalarni motivatsiya qilishda muhim rol o'ynaydi. Xorijda ingliz tilini o'qitish metodikalarini o'rganish, o'zimizda qo'llash uchun ko'plab imkoniyatlar yaratadi. Masalan, AQSh, Kanada va Buyuk Britaniya kabi mamlakatlarda ingliz tilini o'qitish jarayoni ko'plab innovatsion yondashuvlar bilan boyitilgan. Ushbu mamlakatlarda o'qituvchilar talabalarni faollashtirish va ularning qiziqishini oshirish uchun interfaol usullarni keng qo'llaydilar. Bu usullar, talabalarni darsga jalb qilish, ularning fikrlarini ifoda etish va muloqot qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi[6].

Xorij tajribasida, talabalar uchun amaliy mashg'ulotlar va loyiha asosida o'qitish usullari keng tarqalgan. Masalan, talabalar o'z sohalariga oid muammolarni hal qilish uchun guruhlariga bo'linib, birgalikda ishlaydilar. Bu jarayonda, talabalar o'z bilimlarini amaliyotda qo'llash imkoniyatiga ega bo'ladilar va bir-birlari bilan tajriba almashadilar. Bunday yondashuv, talabalarni o'z sohalarida ingliz tilidan foydalanishga rag'batlantiradi va ularning motivatsiyasini oshiradi. Shuningdek, xorij tajribasida o'qituvchilarning roli juda muhimdir. O'qituvchilar, talabalar bilan ochiq va samimiy muloqot o'rnatish orqali, ularning ishtiroqini oshirishlari mumkin. O'qituvchilarning talabalarni rag'batlantirishdagi roli, ularning muvaffaqiyatlarini e'tirof etish, qiyinchiliklarga duch kelganda yordam berish va o'z bilimlarini rivojlantirishga undashda ko'rinadi. Bunday yondashuv, talabalar o'rtasida ishonchni rivojlantiradi va ularning o'z-o'zini baholash ko'nikmalarini oshiradi. Xorij tajribasida ingliz tilini o'rganishda talabalar uchun qiziqarli va hayajonli muhit yaratish ham muhimdir. O'qituvchilar, darslarni qiziqarli va interfaol o'tkazish uchun zamonaviy texnologiyalarni qo'llashlari mumkin. Masalan, multimedia materiallar, onlayn platformalar va virtual sinflar orqali talabalar dars jarayonida faol ishtirok etish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bu, talabalar uchun o'qish jarayonini yanada qiziqarli va samarali qiladi. Ingliz tilini o'rganishda talabalar uchun xorijiy tilni o'rganishning ahamiyatini tushuntirish ham muhimdir. O'qituvchilar, talabalar bilan ingliz tilining hayotdagi o'rnini, uning professional sohalardagi ahamiyati haqida suhbatlar o'tkazishlari kerak. Bu, talabalarni o'z maqsadlariga erishish uchun ingliz tilini o'rganishga undaydi va ularning motivatsiyasini oshiradi[7].

Xorij tajribasida muvaffaqiyatli o'qitish usullaridan yana biri, talabalarni o'z qiziqishlariga mos ravishda o'qitishdir.

Talabalar, o'z sohalariga oid materiallar bilan ishlash, o'z qiziqishlariga mos mavzularni tanlash orqali, o'qish jarayoniga qiziqishlarini oshiradilar. Bu, talabalarni o'z bilimlarini rivojlantirishga va ingliz tilidan faol foydalanishga undaydi. O'qituvchilar, talabalar qiziqishlarini inobatga olib, dars dasturini moslashtirishlari zarur. Bundan tashqari, xorij tajribasida talabalar uchun ingliz tilida muloqot qilish imkoniyatlarini yaratish ham muhimdir. O'qituvchilar, talabalarni ingliz tilida muloqot qilishga rag'batlantiradigan muhit yaratishlari kerak. Masalan, ingliz tilida suhbatlar, muhokamalar va rolli o'yinlar orqali talabalar o'z fikrlarini ifoda etish va muloqot qilish ko'nikmalarini rivojlantirishlari mumkin. Bu jarayon, talabalar o'rtasida ijtimoiy aloqalarni rivojlantirishga va ularning o'zaro motivatsiyasini oshirishga yordam beradi. Xorij tajribasidan foydalanish, o'qituvchilarga talabalar bilan ishlashda yangi yondashuvlarni qo'llash imkonini beradi. O'qituvchilar, xorijiy mamlakatlardagi o'qitish metodikalarini o'rganib, o'z darslarida qo'llashlari

mumkin. Bu, o'qituvchilarning professional rivojlanishiga yordam beradi va o'qitish jarayonini yanada samarali qiladi. O'qituvchilar, xorijiy tajribalarni o'rganish orqali, talabalar uchun yangi va qiziqarli o'qitish metodlarini yaratishlari mumkin.

Xulosa va takliflar. Xulosa qilib aytganda, nofilologik yo'nalish talabalarining ingliz tilini o'rganishida motivatsiyani rivojlantirish uchun interfaol texnologiyalar va o'yinlashgan yondoshuvlar juda muhimdir. Bu yondoshuvlar, talabalarni o'qish jarayoniga faol jalb etish, ularning qiziqishini oshirish va o'z bilimlarini amaliyotda qo'llash imkoniyatini yaratadi. O'qituvchilar, o'z darslarini interfaol va o'yinlashgan yondoshuvlar bilan boyitish orqali, talabalar o'rtasida ijtimoiy aloqalarni rivojlantirish va ularning motivatsiyasini oshirishga yordam berishlari mumkin. Talabalar, ingliz tilini o'rganish jarayonida qiziqarli va foydali materiallar bilan ishlash orqali, o'z bilimlarini rivojlantirish va kelajakdagi muvaffaqiyatlariga erishish imkoniyatiga ega bo'lishadi.

ADABIYOTLAR

1. Abdurahmonova, N. "Interactive methods in teaching English." Tashkent: Ministry of Education of the Republic of Uzbekistan. 2021 21-25-p
2. Kadirova, M. "Teaching through games: An effective way to learn English." Tashkent: National University of Uzbekistan. 2020 14-17-p
3. Kholmatova, D. "Interactive technologies and their importance in the educational process." Tashkent: Tashkent State Pedagogical University. 2022 109-111-p
4. Karimov, S. "Increasing motivation through playful approaches." Tashkent: Journal of Education of Uzbekistan. 2021 12-14-p
5. Tashpulatova, L. "Modern technologies in teaching English." Tashkent: Academy of Sciences of the Republic of Uzbekistan. 2022 19-23-p.
6. Nurmatova, A. "Motivation and teaching: The case of English." Tashkent: State University of Physical Education of Uzbekistan. 2020.76-78-p
7. Murodova, F. "Interactive teaching methods: New opportunities for students." Tashkent: Center for Educational Innovations. 2021 112-115-p
8. Safarov, R. (2023). "Play and Learning: Importance in English Language Learning." Tashkent: Ministry of Education of the Republic of Uzbekistan. 178-181-p
9. Kadirov, E. "Teaching English using interactive technologies and games." Tashkent: Tashkent State University of Oriental Studies. 2022 65-68-p
10. Rakhmanov, O. "The role of games in increasing student motivation." Tashkent: National University of Uzbekistan. 2021 191-194-p